

Finansiell profil

Sävsjö kommun 2006–2008

KommunForskning
i Västsverige

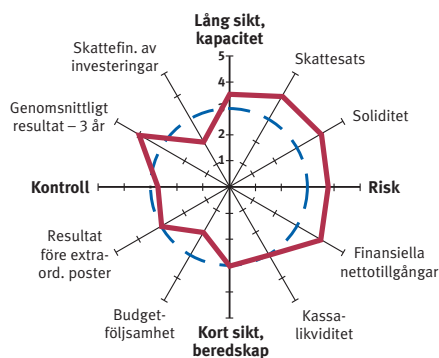
Innehåll

Inledning – syftet med denna rapport	2
Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län 2006–2008	3
Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Jönköpings län	
Så tolkar du den finansiella profilen!	9
Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen	10
Finansiell profil över kommunen 2006–2008	11
13 finansiella profiler 2008	16
Finansiella nyckeltal år 2008	18
Jämförelse mellan Jönköping, Västra Götaland, Örebro och Övre Norrland	19

Inledning – syftet med denna rapport

Denna rapport är ett komplement till den traditionella finansiella eller ekonomiska analys som återfinns i varje kommuns årsredovisning. Till skillnad från den traditionella analysen i årsredovisningen, som huvudsakligen beskriver utvecklingen över tid, fokuserar denna rapport i första hand på att analysera var din kommun befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga 12 kommuner i Jönköpings län de senaste tre åren.

Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den är konstruerad som ett polärtdiagram. Diagrammet innehåller, som beskrivs närmare i rapporten, dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. De finansiella nyckeltalen är sådana nyckeltal som är vanligt förekommande inom

kommunsektorn. En närmare beskrivning av den finansiella profilen görs på sidorna 9–10.

Inledningsvis i rapporten redovisas en traditionell finansiell analys av hur kommunerna i Jönköping har utvecklats finansiellt under perioden 2006–2008. Analysen kretsar kring de finansiella nyckeltal som används i den finansiella profilen längre fram i rapporten.

Därefter följer en beskrivning och en förklaring av den finansiella profilen och av

de nyckeltal och perspektiv som ingår i den. I anslutning till detta görs en genomgång av just din kommuns finansiella ställning och utveckling under 2006–2008. Analysen fokuserar på att jämföra kommunens utveckling gentemot den genomsnittliga utvecklingen för Jönköpings läns kommuner under samma period. Detta görs både via traditionella finansiella nyckeltal och med hjälp av den finansiella profil som tidigare har beskrivits. Målsättningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Sedan följer en redovisning av samtliga Jönköpings läns kommuners finansiella profiler för 2008. En redovisning görs också av genomsnittliga medel- och medianvärden för de finansiella nyckeltal som ingår i den finansiella profilen. Allra sist redovisas en karta över Jönköping där kommunerna har inordnats i tre grupper utifrån vilken typ av finansiell profil kommunen uppvisade under 2008.

*Hans Petersson,
Kommunforskning i Västsverige*

Finansiell analys av kommunerna i Jönköpings län 2006–2008

Ett antal av kommunerna i Jönköpings län har, efter försvagat resultat under 2008, nu nått en resultatnivå som inte ger utrymme för några större oförutsedda kostnader. Varje sådan kostnad kommer att innebära en risk för att kommunen inte klarar av det lagstadgade balanskravet. Det försvagade resultatet har inneburit en lägre skattefinansieringsgrad av investeringarna, vilket har lett till en försvagad finansiell handlingsberedskap i flera av kommunerna.

I Jönköpings län finns 13 kommuner. Dessa är Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo. De 13 kommunerna omsatte under 2008 nästan 14 miljarder kr. Balansomslutningen uppgick till drygt 13 miljarder kr. Kommunerna investerade för 1,3 miljarder. Den klart största kommunen är Jönköping, som omsatte ca 6,5 miljarder och hade en balansomslutning på ca 4,5 miljarder.

I de tretton kommunerna i Jönköpings län bor ca 335 000 invånare. Störst är Jönköpings kommun med ca 125 000 invånare. Därefter följer kommunerna Värnamo, Gislaved, Nässjö och Vetlanda, vilka ligger runt 30 000 invånare. Därefter kommer två kommuner med ca 16 000–18 000 invånare: Eksjö och Tranås. Efter dessa följer fyra kommuner som har runt 10 000 invånare. Dessa är Vaggeryd, Sävsjö, Gnosjö och Habo. De två minsta kommunerna, befolkningsmässigt, i länet är Mullsjö och Aneby med runt 7 000 invånare.

I slutet av denna finansiella analys finns en tabell där ett antal finansiella nyckeltal under perioden 2006–2008 redovisas för genomsnittet bland kommunerna i länet. Nyckeltalen är till stor del de samma som används i den finansiella profilen länge fram i rapporten.

Försvagad balans mellan löpande intäkter och kostnader

En förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att ha balans mellan löpande intäkter

och kostnader. På lång sikt räcker det dock inte att intäkterna och kostnaderna är lika stora, utan minst 2% av de löpande intäkterna bör finnas kvar för att finansiera årets nettoinvesteringar med. Det innebär att de löpande intäkterna över en längre period ej bör ta mer än 98% i anspråk av de löpande kostnaderna. Detta benämns som att nettokostnadsandelen inklusive avskrivningar och finansnetto inte bör överstiga 98%.

Nettokostnadsandel

procent	2006	2007	2008
Aneby	97,7	98,8	97,6
Eksjö	96,9	98,1	98,9
Gislaved	96,6	98,8	98,4
Gnosjö	98,3	100,5	101,0
Habo	97,0	98,2	98,9
Jönköping	95,3	97,0	96,8
Mullsjö	101,3	100,4	100,0
Nässjö	98,5	98,7	99,1
Sävsjö	98,5	100,0	100,2
Tranås	95,4	97,6	97,9
Vaggeryd	97,7	96,6	99,0
Vetlanda	97,7	100,6	99,9
Värnamo	95,6	97,4	97,4

Medel 97,4 98,7 98,9

Den genomsnittliga nettokostnadsandelen (inkl. avskrivningar och finansnetto) i Jönköpings län försvagades mellan 2006 och 2008 från 97,4% till 98,9%, vilket innebar att verksamhetens nettokostnader ökade snabbare än skatteintäkterna. Detta innebär att 2008 års genomsnittliga nivå på nettokostnadsandelen var svagare än de 98% som brukar anges som målsättning för god ekonomisk hushållning ur ett resultatperspektiv.

Av de tretton kommunerna i länet var det bara fyra som under 2008 lyckades redovisa en nettokostnadsandel starkare än 98%. Detta skall jämföras med fyra kommuner under 2007 och hela nio kommuner under 2006. Studeras hela perioden var det dock åtta kommuner som redovisade en genomsnittlig sammanlagd nettokostnadsandel under eller nära 98%. Dessa var Aneby, Eksjö, Gislaved, Habo, Jönköping, Tranås, Vaggeryd och Värnamo.

Resultat före extraordinära poster försvagades

Ett annat sätt att mäta balansen mellan kommunens löpande kostnader och intäkter är att studera "resultat före extraordinära poster". Relateras det till verksamhetens bruttokostnader kan man göra jämförelser mellan kommuner. Måttet bör ligga runt 2% över en längre tidsperiod, för då klarar de flesta kommuner av att finansiera en normal investeringsvolym med skatteintäkter. Det kommer i sin tur innebära att kommunen stärker sitt finansiella handlingsutrymme.

Under den analyserade treårsperioden försvagades resultatet före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader från 2,1% till 1,0%. Årets resultat i förhållande till verksamhetens kostnader gick också från 2,1% till 1,0%. Skillnaden mellan dessa två mått är de extraordinära poster som redovisas i resultaträkningen, vilket innebar att det under perioden inte redovisades några större sådana poster i Jönköpings län.

Resultat före extraordinära poster*

procent	2006	2007	2008	Snitt 06–08
Aneby	2,0	1,1	2,2	1,8
Eksjö	2,4	1,4	0,8	1,5
Gislaved	3,0	1,1	1,4	1,8
Gnosjö	1,5	-0,4	-0,9	0,1
Habo	2,5	1,5	0,9	1,6
Jönköping	3,9	2,5	2,6	3,0
Mullsjö	-1,1	-0,4	0,0	-0,5
Nässjö	1,3	1,1	0,8	1,1
Sävsjö	1,2	0,0	-0,2	0,3
Tranås	3,6	1,9	1,7	2,4
Vaggeryd	1,8	2,7	0,8	1,8
Vetlanda	1,9	-0,5	0,1	0,5
Värnamo	3,7	2,2	2,2	2,7

Medel 2,1 1,1 1,0 1,4

*Resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens bruttokostnader

Starkast resultat före extraordinära poster i relation till verksamhetens kostnader under år 2008 redovisade Jönköping med 2,6%. Därefter följde Aneby och Värnamo

med 2,2%, Tranås med 1,7% och på femte plats Gislaved med 1,4%. Svagast resultat redovisade Gnosjö med -0,9%. Näst svagast resultat hade Sävsjö med -0,2% och tredje svagast Mullsjö med 0,0%.

Det rådde fortfarande en stor variation mellan kommunerna avseende resultatnivån. Spännvidden mellan starkaste och svagaste värdet sträckte sig under 2006 från 3,9% till -1,1%. År 2008 var motsvarande siffror från 2,6% till -0,9%. Skillnaderna mellan starkaste och svagaste kommun i länet minskade alltså under perioden.

Starkast genomsnittligt resultat mellan 2006 och 2008 redovisade Jönköping med starka 3,0%. Även Värnamo och Tranås redovisade starka resultatnivåer under perioden (runt 2,5%). Det var bara en kommun, Mullsjö, som redovisade ett genomsnittligt negativt resultat under perioden.

Den kommun som förbättrade sitt resultat före extraordinära poster mest mellan 2006 och 2008 var Mullsjö med 1,1 procentenheter. Därefter kom Aneby med 0,2 procentenheter. Övriga elva kommuner redovisade en negativ resultatutveckling. Svagast utveckling av dessa hade Gnosjö med -2,4 procentenheter, Tranås med -1,9 procentenheter och Vetlanda med -1,8 procentenheter.

Något minskad investeringsvolym

Den genomsnittliga investeringsvolymen i Jönköpings län minskade marginellt under den granskade perioden. Relateras årets investeringar till verksamhetens nettokostnader redovisade länet ett genomsnitt på 7,8% under 2006 och 7,1% under 2007. Under 2008 uppgick nyckeltalet till 7,5%.

En genomsnittlig investeringsvolym på drygt 7,4% per år under 2006–2008 för kommunerna i Jönköpings län överensstämmer mycket väl med andra kommungrupper där finansiella profiler också har tagits fram. Det flesta grupper eller län ligger runt 7–8% per år.

Investeringsvolymerna varierade dock mellan de enskilda kommunerna. Den

Investeringsvolym 2006–2008*

procent	2006	2007	2008	Snitt 06–08
Aneby	7	4	3	4,7
Eksjö	4	3	3	3,3
Gislaved	8	10	9	9,0
Gnosjö	8	5	6	6,3
Habo	13	11	9	11,0
Jönköping	9	7	12	9,3
Mullsjö	11	3	2	5,3
Nässjö	8	6	4	6,0
Sävsjö	6	9	11	8,7
Tranås	7	11	10	9,3
Vaggeryd	4	7	9	6,7
Vetlanda	5	6	8	6,3
Värnamo	11	10	11	10,7
Medel	7,8	7,1	7,5	7,4

* Nettoinvesteringar i relation till verksamhetens nettokostnader

kommun som investerade mest i förhållande till sina nettokostnader 2006–2008 var Habo med i genomsnitt 11% per år. Habo följdes av Värnamo med 10,7%. Dessa två kommuner investerade klart mest under perioden. Övriga kommuner låg på ett genomsnitt mellan 9,3% och 3,3%. Allra minst investerade Eksjö i genomsnitt mellan 3,3% per år. Kommunen har dock mycket av sin investeringstyngda verksamhet i bolagsform.

Sjunkande skattefinansieringsgrad av investeringar

När den löpande driften har finansierats bör det helst återstå tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag för att större delen av investeringarna skall kunna finansieras med egna medel. Detta benämns skattefinansieringsgrad av investeringarna och 100% innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Sker detta kommer kommunen bli att stärka sin soliditet.

Jönköpings läns genomsnittliga skattefinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar sjönk något under perioden. Under 2006 kunde kommunerna i länet i genomsnitt finansiera 114% av årets nettoinvesteringar med skatteintäkter. 2007 försvagades nyckeltalet till 96%, för att år

2008 försvagas till 90%. Tillsammans innebär detta dock ändå att kommunerna i länet under perioden likvidmässigt kunde finansiera sina investeringar med skatteintäkter. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för hela perioden hamnade på precis 100%.

Skattefinansieringsgraden varierar, liksom övriga nyckeltal, kraftigt mellan olika kommuner i länet. Nyckeltalet är både beroende av vilket resultat och vilken investeringsvolym kommunen uppvisar. Det är också på det viset att de olika kommunerna befinner sig i olika investeringsfaser, vilket gör att skattefinansieringsgraden bör studeras över en längre tidsperiod för att några slutsatser skall kunna dras.

Skattefinansieringsgraden av investeringarna*

procent	2006	2007	2008	Snitt 06–08
Aneby	78	119	192	130
Eksjö	165	116	84	122
Gislaved	107	65	80	84
Gnosjö	109	113	79	100
Habo	61	63	61	62
Jönköping	107	121	69	99
Mullsjö	36	164	186	129
Nässjö	61	79	93	78
Sävsjö	129	59	43	77
Tranås	139	65	65	90
Vaggeryd	254	146	83	161
Vetlanda	152	71	57	93
Värnamo	89	72	73	78
Medel	114	96	90	100

* Resultat före extraordinära poster + avskrivningar i relation till nettoinvesteringar

Sammanfattningsvis var det bara Aneby och Mullsjö som under 2008 kunde skattefinansiera sina investeringar, övriga kommuner var tvungna att låna pengar eller minska på likviditeten. Der skall dock poängteras att båda dessa kommuner hade klart lägre investeringsvolym än genomsnittet i länet.

Studeras hela perioden 2006–2008 var det fem kommuner som kunde skattefinansiera samtliga investeringar. Dessa var Aneby, Eksjö, Gnosjö, Mullsjö och Vagge-

ryd. Samtliga dessa kommuner redovisar en lägre investeringsvolym än genomsnittet under perioden, vilket förstås gör det lättare att uppnå en god skattefinansieringsgrad av investeringarna.

Försvagad soliditet

Soliditet är ett viktigt nyckeltal när kapaciteten skall analyseras. Soliditeten mäter kommunens långsiktiga finansiella utrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter.

Starkast soliditet 2008 hade Vaggeryd med 35%, följd av Värnamo på 26%. Därefter kom Gislaved med 21% och Gnosjö med 20%.

Svagast soliditet hade Aneby med -36%. Näst svagast soliditet uppvisade Mullsjö med -33%, följd av Eksjö med -22%.

Jönköpings läns genomsnittliga soliditet (inkl samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) försvagades under 2006–2008 från 5% till -1%. Den negativa soliditetsutvecklingen förklaras till stor del av att vissa beräkningstekniska grunder och livslängdsantaganden avseende pensionsredovisningen förändrades för kommunsektorn under 2007. Konsekvensen för de allra flesta kommunerna blev att pensionsförpliktelser inom linjen ökade väsentligt. Det skall poängteras att mellan 2007 och 2008 skedde förbättring med 2 procentenheter från -3% till -1%.

Soliditet

procent	2006	2007	2008	Förändr 06–08
Aneby	-29	-37	-36	-7
Eksjö	-14	-23	-22	-8
Gislaved	30	21	21	-9
Gnosjö	28	21	20	-8
Habo	4	-3	-2	-6
Jönköping	-1	-6	-3	-2
Mullsjö	-38	-48	-33	5
Nässjö	-6	-14	-14	-8
Sävsjö	7	-3	-4	-11
Tranås	12	8	8	-4
Vaggeryd	39	35	35	-4
Vetlanda	-3	-12	-12	-9
Värnamo	29	24	26	-3
Medel	5	-3	-1	-6

Av de tretton kommunerna i länet var det bara Mullsjö som lyckades förbättra soliditeten (inkl. samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt) under den granskade perioden. Den stärktes med 5 procentenheter. Lägst negativ förändring redovisade Jönköping, Värnamo, Tranås och Vaggeryd som låg på en försvagning på mellan 2 till 4 procentenheter. Försämringen hos de andra kommunerna låg på mellan 6 och 11 procentenheter.

Marginellt högre genomsnittlig skattesats

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2006–2008 från 21,34 till 21,41 kronor på grund av en skattehöjning i Mullsjö under 2007 med 80 öre. Ingen kommun justerade sin skattsats under 2008.

Primärkommunal skattesats

procent	2006	2007	2008
Aneby	21,83	21,83	21,83
Eksjö	21,90	21,90	21,90
Gislaved	21,08	21,08	21,08
Gnosjö	21,28	21,28	21,28
Habo	21,16	21,16	21,16
Jönköping	21,08	21,08	21,08
Mullsjö	21,18	21,98	21,98
Nässjö	21,43	21,43	21,43
Sävsjö	21,58	21,58	21,58
Tranås	21,55	21,55	21,55
Vaggeryd	20,83	20,83	20,83
Vetlanda	21,50	21,50	21,50
Värnamo	21,08	21,08	21,08
Medel	21,34	21,41	21,41

Skatten varierade under 2008 mellan 20,83 kr och 21,98 kr i de olika kommunerna. Lägst primärkommunal skatt hade Vaggeryd med 20,83 kr följd av Gislaved, Jönköping och Värnamo med 21,08 kr. Högst skatt hade Mullsjö med 21,98 kr, följd av Eksjö med 21,90 kr och Aneby med 21,83 kr.

Försvagad likviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kom-

munens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Kassalikviditet

procent	2006	2007	2008	Förändr 06–08
Aneby	48	47	66	18
Eksjö	55	56	56	1
Gislaved	83	65	59	-24
Gnosjö	79	76	52	-27
Habo	37	52	43	6
Jönköping	49	53	40	-9
Mullsjö	84	70	53	-31
Nässjö	71	44	44	-27
Sävsjö	48	49	47	-1
Tranås	69	54	62	-7
Vaggeryd	30	41	32	2
Vetlanda	75	67	49	-26
Värnamo	118	133	125	7
Medel	65	62	56	-9

Länets genomsnittliga kassalikviditet försvagades under perioden från 65% till 56%. Detta innebär att de kortfristiga skulderna översteg de likvida medlen och de kortfristiga fordringarna. Denna nivå är dock tillfredsställande ur risksynpunkt eftersom det i kommunernas kortfristiga skulder ingår en semesterlöneskuld som utgör ca 30–40% av de kortfristiga skulderna. Den förändras normalt inte i någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten.

Ett värde på runt 56% innebär att det inte finns någon överlikviditet i flertalet av kommunerna. Detta innebär bland annat att varje investering som inte kan finansieras med skattemedel måste lånefinansieras i framtiden.

Kassalikviditeten varierade mellan 125% och 32%. Starkast kassalikviditet 2008 hade Värnamo med 125%, därefter följde Aneby med 66% och Tranås med 62%. Svagast likviditet redovisade Vaggeryd med 32% och näst svagast Jönköping med 40%.

Marginellt förbättrade finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla de finansiella tillgångar i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt, nämligen samtliga om-

sättningstillgångar, långfristiga placeringar och fordringar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa har sedan relaterats till verksamhetens kostnader för att en jämförelse skall kunna ske kommuner emellan. Måttet är intressant, eftersom det speglar den tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmåtten och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som "medellång betalningsberedskap".

Mellan 2006 och 2008 förbättrades de genomsnittliga finansiella nettotillgångarna relaterade till verksamhetens kostnader från -17 till -16. Förklaringen till detta var framför allt att merparten av investeringarna i flertalet av kommunerna kunde finansieras med skattemedel.

Starkast värde avseende finansiella nettotillgångar relaterat till verksamhetens kostnader under 2008 uppvisade Eksjö med 8%, Vaggeryd och Värnamo med 5% och därefter Tranås med 0%. Dessa tre kommuner redovisade positiva värden, vilket innebar att de finansiella tillgångarna översteg de kort- och långfristiga skulderna. Svagast värde redovisade Mullsjö med -41%, följt av Sävsjö med -35% samt Habo med -30%.

Finansiella nettotillgångar

procent	2006	2007	2008	Förändr 06-08
Aneby	-34	-33	-27	7
Eksjö	7	9	8	1
Gislaved	-2	-5	-7	-5
Gnosjö	-30	-27	-27	3
Habo	-29	-30	-30	-1
Jönköping	-19	-17	-17	2
Mullsjö	-58	-52	-41	17
Nässjö	-17	-17	-17	0
Sävsjö	-29	-31	-35	-6
Tranås	6	3	0	-6
Vaggeryd	1	6	5	4
Vetlanda	-18	-18	-19	-1
Värnamo	8	7	5	-3
Medel	-17	-16	-16	1

Sex kommuner stärkte sina finansiella nettotillgångar mellan 2006 och 2008. Mest förbättrade Mullsjö och Aneby sina

finansiella nettotillgångar. Sex kommuner försvagade dem under samma period. De kommuner som tappade mest var Sävsjö, Tranås och Gislaved.

Minskande borgensåtaganden

Relateras kommunernas beviljade borgensåtagande till verksamhetens kostnader, redovisade länet ett genomsnittligt värde under 2006 på 41%. Under 2007 minskade det till 40% och under 2008 till 38%.

Borgensåtagande*

Procent	2006	2007	2008	Förändr 06-08
Aneby	44	47	48	4
Eksjö	74	69	66	-8
Gislaved	33	32	31	-2
Gnosjö	41	40	33	-8
Habo	57	53	54	-3
Jönköping	99	92	87	-12
Mullsjö	0	0	0	0
Nässjö	37	35	34	-3
Sävsjö	25	27	28	3
Tranås	45	38	35	-10
Vaggeryd	30	32	32	2
Vetlanda	33	36	38	5
Värnamo	18	16	13	-5
Medel	41	40	38	-3

* Borgensåtagande relaterat till verksamhetens bruttokostnader

De kommuner i länet som hade beviljat mest i borgensåtaganden i relation till verksamhetens kostnader under 2008 var Jönköping (87%), Eksjö (66%), Habo (54%) och Aneby (48%). Minst hade beviljats av Mullsjö (0%), Värnamo (13%) och Sävsjö (28%). Förklaringen till Mullsjös låga borgensåtagande är att kommunen har lånat ut medel till sitt bolag istället för att bevilja borgen.

De kommuner som, i relation till verksamhetens kostnader, ökade sina borgensåtaganden mest under perioden var Vetlanda med 5 procentenheter följda av Aneby med 4 procentenheter. Totalt fyra kommuner av tretton ökade sina borgensåtagande under perioden. De kommuner som minskade mest var Jönköping med -12 procentenheter följda av Tranås med

-10 procentenheter. Totalt åtta kommuner minskade sina borgensåtagande.

Varierad följsamhet mot budget

När det gäller budgetföljsamhet, mäts den i modellen mot "resultat 1" eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna. Förklaringen till detta är att målsättningen är att fånga verksamhetens/ nämndernas budgetföljsamhet exklusive finansiella poster.

Budgetföljsamheten var relativt konstant under den studerade treårsperioden. Under samtliga tre år redovisade sex av tretton kommuner i Jönköpings län negativa budgetavvikelser när det gäller "resultat 1" eller nivån på "verksamhetens nettokostnader". Övriga hade ingen eller en positiv budgetavvikelse.

Den genomsnittliga avvikelsen mellan budgeterat och redovisat resultat var också relativt oförändrad mellan 2006 och 2008. Relateras budgetavvikelsen till verksamhetens kostnader uppgick avvikelsen till 0,1% under 2006 och till 0,0% under 2008. Under 2007 föll den dock något till -0,4%.

Budgetföljsamhet*

procent	2006	2007	2008
Aneby	0,2	-0,3	1,3
Eksjö	-0,2	0,1	0,2
Gislaved	0,9	0,4	0,5
Gnosjö	1,6	-1,7	-1,4
Habo	-0,5	0,0	0,1
Jönköping	1,5	1,2	2,1
Mullsjö	-2,1	-2,7	-2,2
Nässjö	-0,3	-0,9	-0,5
Sävsjö	-0,4	-0,4	-0,5
Tranås	1,3	0,2	0,1
Vaggeryd	-1,8	0,6	-0,3
Vetlanda	0,5	-0,7	-0,1
Värnamo	0,9	-0,8	1,1
Medel	0,1	-0,4	0,0

* Budgetutfall resultatraden "verksamhetens nettokostnader" relaterad till verksamhetens bruttokostnader

Spännvidden var dock stor mellan kommunerna. Variationen under 2008 låg

mellan 1,3% och -2,2%. Detta innebar att spännvidden mellan de starkaste och svagaste värdena var ganska oförändrad jämfört med tidigare år.

En avslutande kommentar

Den svenska konjunkturavmattningen påverkade kommunsektorn redan under 2008, trots att effekterna förväntas slå fullt ut mot kommunerna med något års fördröjning. Många av kommunerna i Jönköpings län har, efter försvagat resultat under 2008, nu nått en resultatnivå som inte ger utrymme för några större oförutsedda kostnader. Varje sådan kostnad kommer att innebära en risk för att kommunen inte klarar av det lagstadgade balanskravet. Vidare kommer varje kostnadsökning medföra att kommunen får mindre möjlighet att skattefinansiera sina investeringar. Detta leder i sin tur till en ökad lånefinansiering som innebär ökade finansiella kostnader för kommunen i framtiden. Dessa finansiella kostnader tar då i anspråk en större andel av skatteintäkterna och det blir mindre kvar till den löpande verksamheten.

Därför är det grundläggande att den löpande balansen mellan intäkter och kostnader bibehålls. Då kommer den enskilda kommunen att kunna bevara den finansi-

ella kontrollen som är så viktig för att man skall kunna bedriva en god planerad kommunal service över tiden.

När det gäller resultatnivå och finansiellt handlingsutrymme på kort och lång sikt är skillnaderna dock fortfarande ganska stora mellan enskilda kommuner eller grupper av kommuner. Det finns i länet få kommuner som har samma finansiella förutsättningar. Starkast förutsättningar finns fortfarande i Vaggeryd, Värnamo och Jönköping. Dessa kommuner uppvisade under 2008 relativt låga skattesatser och en god eller tillfredsställande långsiktig finansiell handlingsberedskap. Värnamo och Jönköping hade också goda resultatnivåer, medan Vaggeryd under 2008 tappade till en genomsnittlig nivå.

Svagast förutsättningar finns fortfarande i Mullsjö. Det som är positivt med Mullsjö var att kommunen mellan 2007 och 2008 gick mot strömmen i länet och lyckades förbättra sitt resultat samtidigt som man redovisade ett positivt resultat! Kommunen måste dock fortsätta denna trend ett antal år för att hamna på en tillfredsställande resultatnivå. Även Aneby och Sävsjö har i dagsläget svaga finansiella förutsättningar och här krävs fortsatta kraftfulla åtgärder för att stärka ekonomin.

Här bör dock framhållas att Aneby under 2008 redovisade ett för kommunen historiskt starkt resultat. När det gäller Vetlanda, Nässjö, Gnosjö och Eksjö bör dessa kommuner snarast förbättra sina resultatnivåer, annars riskerar de i framtiden också att hamna tillsammans med Aneby och Sävsjö.

Gislaved, Tranås och Habo är tre kommuner som runt 2003–2006 lyckades förbättra sina resultatnivåer. Alla tre kommunerna har dock under 2007 och 2008 försvagat sina resultat och uppvisar i dagsläget resultat som inte riktigt når upp till god ekonomisk hushållning. Kan de tre kommunerna under den pågående lågkonjunkturen hålla 2008 års nivåer är det dock positivt inför framtiden.

Tabellen på följande sida försöker beskriva styrkor och svagheter hos de olika kommunerna utifrån perspektiven skattesats, resultatnivå samt kort- och långsiktigt finansiellt handlingsutrymme. Modellen är subjektiv, men bygger på de kriterier kring god ekonomisk hushållning som har redovisats i analysen ovan. Tabellen skall ses som en beskrivning av finansiella förutsättningar i grova drag. Graderingen är gjord utifrån 2008 års räkenskaper.

Finansiella nyckeltal, Jönköpings län

	2006	2007	2008
Verksamheten/skatteintäkter, %	92,6	93,9	94,2
Avskrivningar/skatteintäkter, %	4,8	4,7	4,5
Finansnetto/skatteintäkter, %	0,0	0,1	0,2
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	97,4	98,7	98,9
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	114	96	90
Nettoinvesteringar/verksamhetens nettokostnader, %	8	7	8
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	2,1	1,1	1,0
Årets resultat/verksamhetens kostnader, %	2,1	1,1	1,0
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	1,4	1,6	1,4
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, %	5	-3	-1
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	-17	-16	-16
Kassalikviditet, %	65	62	56
Primärkommunal skattesats, kr	21,34	21,41	21,41
Borgensåtagande/verksamhetens kostnader, %	41	40	38
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader/verksamhetens kostnader, %	0,1	-0,4	0,0

Finansiella styrkor och svagheter hos kommunerna i Jönköpings län 2008

FINANSIELLA MÅTT	Starkt värde ¹	Varken starkt eller svagt ¹	Svagt värde ¹
<p>Skattesats 2008</p> <p>För samtliga fyra nyckeltal i denna tabell gäller att ju högre upp och ju längre till vänster i tabellen kommunen befinner sig, desto starkare värde har kommunen på nyckeltalet.</p> <p>Exempelvis: Vaggeryd har den lägsta skatten bland de kommuner som ligger i kolumnen med starkt värde längst till vänster. Den placeras därför högst upp till vänster.</p>	<p>21,10 kr eller lägre</p> <p>Vaggeryd Gislaved Jönköping Värnamo</p>	<p>21,11 till 22,00 kr</p> <p>Habo Gnosjö Nässjö Vetlanda Tranås Sävsjö Aneby Eksjö Mullsjö</p>	<p>22,00 kr eller högre</p>
<p>Resultatnivå 2008</p> <p>Resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader</p>	<p>1,5% eller starkare</p> <p>Jönköping Aneby Värnamo Tranås</p>	<p>1,49% till 0,0%</p> <p>Gislaved Habo Eksjö Nässjö Vaggeryd Vetlanda Mullsjö</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Sävsjö Gnosjö</p>
<p>Långsiktig resultatnivå 2006–2008</p> <p>Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under 3 år/ Verksamhetens bruttokostnader</p>	<p>1,5% eller starkare</p> <p>Jönköping Värnamo Tranås Aneby Gislaved Vaggeryd Habo Eksjö</p>	<p>1,49% till 0,0%</p> <p>Nässjö Vetlanda Sävsjö Gnosjö</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Mullsjö</p>
<p>Långsiktigt finansiellt handlingsutrymme 2008</p> <p>Soliditet inkl.pensionsåtagande</p>	<p>25% eller högre</p> <p>Vaggeryd Värnamo</p>	<p>24,99% till 0%</p> <p>Gislaved Gnosjö Tranås</p>	<p>-0,1% eller svagare</p> <p>Habo Jönköping Sävsjö Vetlanda Nässjö Eksjö Mullsjö Aneby</p>

1) De olika värdena för de finansiella nyckeltalen är satta utifrån subjektiva värderingar. Detta är författarens egen bedömning av vad som bör anses som god ekonomisk hushållning för en kommun över en längre tid. Värderingar baserar sig dock till stor del på de genomsnittliga värden som finns i kommunsektorn i Sverige. En vägning av dessa har gjorts mot rådande teorier kring en organisations möjligheter till kort- och långsiktig överlevnadsförmåga.

Hur har din kommun utvecklats i förhållande till övriga kommuner?

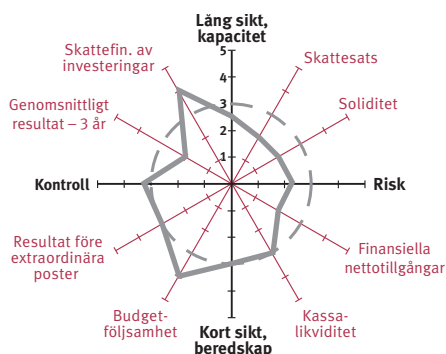
I detta avsnitt har en beskrivning gjorts av den genomsnittliga finansiella utvecklingen i Jönköpings läns kommuner under perioden 2006–2008. Spridningen mellan olika kommuner var dock som tidigare har

diskuterats mycket stor när det gäller samtliga analyserade nyckeltal. Det är därför intressant att ytterligare studera var enskilda kommuner befinner sig i denna spridning. På sidorna 11–15 görs en analys av var din kommun befinner sig och hur den har utvecklats i förhållande till

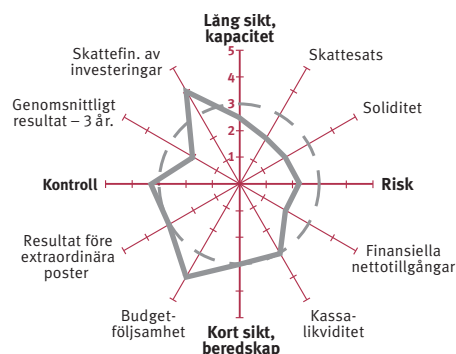
övriga kommuner i Jönköpings län. Vilka likheter och olikheter uppvisade din kommun i förhållande till övriga kommuner? Till grund för analysen ligger den finansiella profilen som presenteras på sidorna 9–10.

Så tolkar du den finansiella profilen!

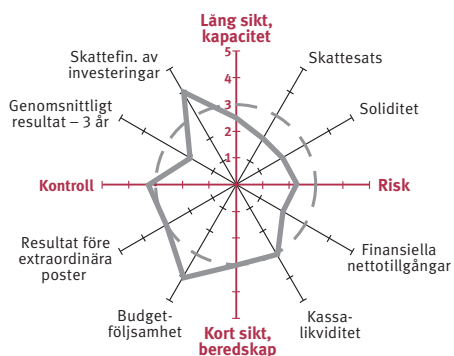
Den finansiella profilen i form av ett sk spindeldiagram som används i denna rapport för att beskriva kommunens finansiella ställning, innehåller åtta olika nyckeltal och fyra viktiga finansiella perspektiv. Nedan görs en beskrivning av de olika delarna i profilen. De beskrivna delarna är markerade med rött. Profilen i exemplet är fingerad.

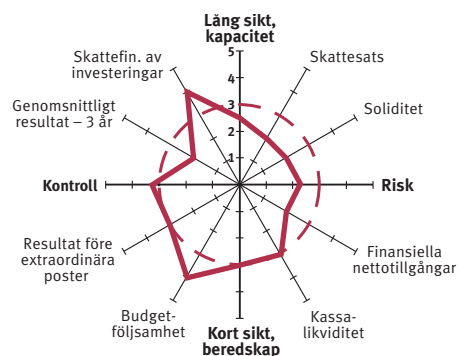
Åtta nyckeltal. Diagrammet innehåller åtta nyckeltal redovisade på åtta axlar. Nyckeltalen speglar olika dimensioner av den analyserade kommunens finansiella situation och utveckling. Vissa nyckeltal är relaterade till verksamhetens kostnader för att de skall kunna jämföras mellan olika kommuner. Nyckeltalen beskrivs på sidan 10.

Skalan. Diagrammet har skalan 1–5. Poängskalan är relativ. Det finns tretton kommuner i Jönköpings län och poängen har fördelats enligt följande: Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de tre kommuner som följer får en fyra. De kommuner som ligger i mitten får en trea. Därefter följer tre kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får följaktligen en etta.

Fyra axlar/perspektiv. Diagrammet innehåller fyra axlar som ska ge en samlad bedömning av fyra viktiga finansiella perspektiv. Varje perspektiv/axel är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast intill axeln. Samtliga fyra nyckeltal väger lika tungt i bedömningen. Exempelvis är *Risk* summan av nyckeltalen primärkommunal skatt, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassa-likviditet.

Poäng och genomsnitt. Den heldragna linjen visar de olika poäng som den analyserade kommunen har fått för varje enskilt nyckeltal resp. för de fyra sammanvägda axlarna. Den streckade ringen i mitten visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än tre i gruppen och omvänt. Den heldragna linjen redovisar den finansiella profilen för den analyserade kommunen.

Förklaringar av de fyra perspektiven och de finansiella nyckeltalen

De fyra perspektiven

Den finansiella profilen som redovisas i denna rapport innehåller fyra perspektiv som är viktiga ur ett övergripande finansiellt perspektiv. Dessa fyra är: Kontrollen över finansiella utvecklingen, långsiktig betalningsberedskap, kortsiktig betalningsberedskap och riskförhållande. Varje aspekt mäts via de fyra närmaste liggande nyckeltal i profilen. Detta innebär att varje nyckeltal i den finansiella profilen ingår i två perspektiv.

Långsiktig handlingsberedskap – Det första perspektivet handlar om att redovisa vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt i förhållande till övriga kommuner i grupperna. Alla perspektiv i profilen är relaterade till hur kommunen befinner sig i förhållande övriga kommuner i grupperna. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Kortsiktig handlingsberedskap – Det andra perspektivet redovisar vilken finansiell motståndskraft kommunen har på kort sikt. Det närmaste 1–2 åren fokuseras. I perspektivet ingår nyckeltalen finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet och resultat före extraordinära poster.

Riskförhållande – Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. I perspektivet ingår nyckeltalen skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet.

Kontroll över det finansiella utvecklingen – med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur kommunen klarar av att kontrollera sitt finansiella resultat. I perspektivet ingår

nyckeltalen budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, skattefinansieringsgraden av investeringarna och ”genomsnittligt resultat under de tre senaste åren”.

Finansiella nyckeltal

Här följer beskrivningar av de i texten och profilerna förekommande finansiella nyckeltalen.

Borgensåtagande – redovisar de borgensåtaganden som kommunen redovisar inom linjen. Borgensåtagandena divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

Borgensåtagandena ingår inte i den finansiella profilen.

Budgetföljsamhet – avvikelser mellan budgeterat verksamhetens nettokostnader och redovisat verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna.

För att erhålla högsta betyg i profilen, skall budgetavvikelsen vara så liten som möjligt.

Finansiella nettotillgångar – omfattar alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på tio års sikt (omsättnings-tillgångar + långfristiga fordringar + långfristiga placeringar – kortfristiga och långfristiga skulder). Måttet divideras med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna ske mellan de analyserade kommunerna. Måttet speglar en tidsrymd som ligger någonstans mellan likviditetsmått och soliditeten. Man skulle kunna uttrycka det som ”medellång betalningsberedskap”.

Kassalikviditet – ett mått på hur god kommunens kortsiktiga betalningsberedskap är. Måttet räknas fram genom att likvida medel och kortfristiga fordringar divideras med kortfristiga skulder.

Nettokostnadsandelen – visar hur stor andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader inklusive avskrivningar och finansnetto. 100% innebär att skatteintäkter och generella statsbidrag precis täcker den löpande driften.

Investeringsvolym – Årets nettoinvesteringar har ställts i förhållande till verksamhetens nettokostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna emellan.

Resultat före extraordinära poster – summan av kommunens samtliga intäkter och kostnader under året exklusive extraordinära poster (poster av engångskaraktär som uppgår till väsentligt belopp och inte har med den ordinarie verksamheten att göra). Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser skall kunna göras mellan de analyserade kommunerna.

Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren – beskriver kommunens genomsnittliga resultat under de tre senaste åren. Resultatet har dividerats med verksamhetens kostnader för att jämförelser mellan de analyserade kommunerna ska kunna göras.

Skattefinansieringsgrad – beskriver hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kommunen kan finansiera med egna medel i form av återstående skatteintäkter. Egna medel räknas fram genom att resultatet före extraordinära poster tillförs årets avskrivningar. Kallas ibland självfinansieringsgrad.

Soliditet – eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Beskriver hur kommunens långsiktiga betalningsstyrka utvecklas. Ju högre soliditet desto större finansiellt handlingsutrymme.

Finansiella profiler för Sävsjö kommun 2006–2008

Syftet med den här analysen är att redovisa var Sävsjö kommun befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2006–2008 i förhållande till övriga kommuner i Jönköpings län. Detta görs i form av en finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen i förhållande till övriga kommuner i länet.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen som presenteras på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas i mittspalten på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Sävsjö kommun för 2006–2008 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länet. Den finansiella profilen är dock relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen det starkaste värdet för nyckeltalet i det granskade länet, men värdet kan behöva förbättras för att nå t ex god ekonomisk hushållning. I allmänhet är det dock så att om kommunen får en 4:a eller en 5:a för ett nyckeltal i den finansiella profilen är styrkan på nyckeltalet oftast mer än tillfredsställande.

Inledningsvis i denna analys belyses hur ett antal finansiella nyckeltal har utvecklats över tid både för Sävsjö och genomsnittet i länet. Därefter följer en analys av hur den finansiella profilen har förändrats för kommunen mellan 2006 och 2008. Till sist ges en sammanfattande kommentar till Sävsjös finansiella ställning och utveckling de senaste tre åren.

Några finansiella nyckeltal under perioden 2006–2008

Nettokostnadsandel, jämfört med föregående år

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter. Redovisas en nettokostnadsandel under 100%, har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. När kommunen en nettokostnadsandel på 98% eller lägre över en längre tidsperiod brukar detta betraktas som god ekonomisk hushållning. Nyckeltalet ingår inte i den finansiella profilen.

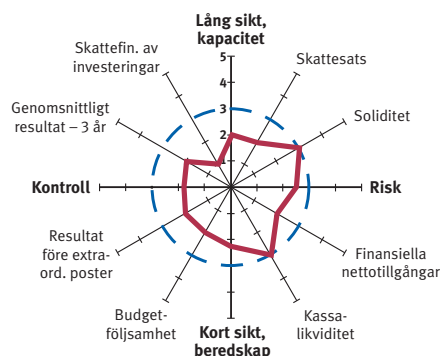
När Sävsjös nettokostnadsandel för 2008 analyseras, framgår det att nettot av verksamhetens intäkter och kostnader tog i anspråk 94,2%. Vidare tog avskrivningarna i anspråk 5,1% och finansnettot 1,0%. Detta innebär att kommunens nettokostnader sammanlagt tog i anspråk 100,2% av skatteintäkterna. Jämfört med 2007 har kommunens nettokostnadsandel försvagats med bara 0,2 procentenheter, men låg 2008 klart över de 98% som generellt betraktas som god ekonomisk hushållning.

Resultat före extraordinära poster

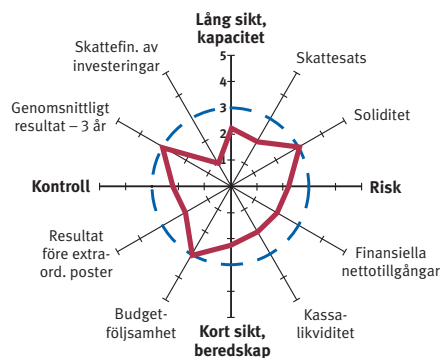
Ett annat mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga runt 2% över en längre tidsperiod. Detta för att kommunen skall kunna bibehålla sin kort- och långsiktiga handlingsberedskap.

När det gäller resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader, redovisade Sävsjö ett

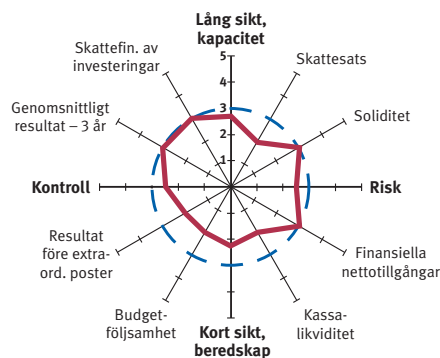
Sävsjö kommun 2008

Sävsjö kommun 2007

Sävsjö kommun 2006

försvagat resultat under den studerade treårsperioden. Kommunen gick från 1,2% till -0,2% mellan 2006 och 2008. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Jönköpings län var en försvagning från 2,1% till 1,0%.

Detta innebar att Sävsjö 2006–2008 hade en marginellt svagare resultatutveckling jämfört med genomsnittet bland kommunerna i länet. Kommun redovisade en försvagning med -1,4 procentenheter, medan länets försvagning stannade på -1,1 procentenheter.

Kommunen hade under 2008 det näst svagaste resultatet i länet. Detta innebar en 2:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2006 och 2007.

Nettoinvesteringar

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter för materiella anläggningstillgångar med avdrag för eventuella investeringsbidrag. I nettoinvesteringar räknas inga realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar in. För att nettoinvesteringarna skall bli jämförbara mellan kommunerna har de relaterats till verksamhetens nettokostnader. Nyckeltalet ingår inte i den finansiella profilen.

Relateras Sävsjös nettoinvesteringar till verksamhetens nettokostnader, framgår det att kommunen sammanlagt under 2006–2008 hade en total investeringsvolym som var något högre jämfört med genomsnittet bland kommunerna i länet. I genomsnitt investerade Sävsjö kommun för 8,7% av sina nettokostnader per år under perioden. Värdet för länet uppgick till 7,4% per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats, bör en tillräckligt stor andel av skatteintäkterna återstå för att kunna finansiera årets investeringar med. Detta mäts genom nyckeltalet ”skattefinansieringsgrad av investeringarna”. Redovisades ett värde hos nyckeltalet på 100% eller mer, innebar det att kommunen kunde skattefinansiera samtliga investeringar som genomfördes under året. Detta stärker då

kommunens finansiella handlingsutrymme. Allt över 100% kan användas till att amortera av kommunens skulder och/eller stärka likviditeten med.

Mellan 2006 och 2007 försvagades skattefinansieringsgraden av investeringarna från 129% till 59%. Det berodde främst på att nettoinvesteringarna ökade från 26 till 41 mkr, men också på att resultatet försvagades från 7 till 0 mkr.

Under 2008 försvagades skattefinansieringsgraden av investeringarna till 43%. Det berodde enbart på att investeringarna ökade till 56 mkr, eftersom resultatet i princip var oförändrat mellan 2007 och 2008.

För länets kommuner i genomsnitt, uppgick skattefinansieringsgraden av årets investeringar till 114%, 96% samt 90% under den aktuella perioden. Det innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad på 100%. Sävsjös genomsnittliga skattefinansieringsgrad uppgick också till 77%. I jämförelse med länets snitt var Sävsjös skattefinansieringsgrad alltså svagare än snittet i länet under perioden. Detta berodde både på en större investeringsvolym än snittet och ett svagare resultat än snittet i länet.

När det gäller poängen för skattefinansieringsgraden av investeringar i den finansiella profilen, försvagade Sävsjö sin poäng från en 3:a under 2006 till en 1:a under 2007 och 2008.

Soliditet inkl. pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga betalningsberedskap. Sävsjö kommun hade 2008 en soliditet som var genomsnittlig jämfört med snittet i länet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till -4% för Sävsjö jämfört med genomsnittet som uppgick till -1%.

Under perioden uppvisade Sävsjö utvecklingsmässigt samma trend som genomsnittet bland kommunerna i länet. Kommunen försvagade sin soliditet med 11 procentenheter från 7% till -4%, medan

den genomsnittliga soliditeten i länet försvagades med 6 procentenheter, från 5% till -1%. Den negativa soliditetsutvecklingen i länet förklaras till stor del av att vissa beräkningstekniska grunder och livslängdsantaganden avseende pensionsredovisningen ändrades för kommunsektorn under 2007. Konsekvensen för majoriteten av kommunerna blev att pensionsförpliktelser som inte ligger i balansräkningen ökade väsentligt.

Sävsjö hade 2008 den åttonde starkaste soliditeten i länet. Detta innebar en 3:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2006 och 2007.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens kostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är viktigt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmålet. I måttet elimineras också vidareutlåning inom koncernen, eftersom såväl fordrings- som skuldsidan inkluderas i måttet.

Sävsjö redovisade under perioden försvagade finansiella nettotillgångar. De sjönk från -29 till -35%. Detta innebär att kommunens skulder överstiger kommunens finansiella tillgångar. Jämfört med övriga kommuner i länet har Sävsjö svagare finansiella nettotillgångar, eftersom länet under perioden har gått från -17% till -16%. Detta innebar att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2007, men en försvagning jämfört med 2006, då kommunen fick en 3:a.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i

kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

År 2006 uppgick Sävsjös kassalikviditet till 48%. År 2007 steg den marginellt till 49% för att 2008 sjunka lite till 47%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länet sjönk från 65% till 56% under de granskade åren. Detta innebar att likviditeten i Sävsjö utvecklades starkare än genomsnittet bland kommunerna i länet.

Sävsjös likviditetsutveckling och -nivå innebar att kommunen i den finansiella profilen under den granskade perioden förbättrades från 2:a till 3:a.

Skattesats

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner i länet. Ju lägre skattesats i förhållande genomsnittet i länet, desto större chans har kommunen att justera sin skattesats för att förbättra sin finansiella ställning.

Sävsjös skattesats låg liksom under 2007 på 21,58 kr. Den låg 17 öre högre än genomsnittet bland Jönköpings läns kommuner, vilket uppgick till 21,41 kr. Sävsjö hade under 2008 den fjärde högsta skatten i länet. Detta innebar att kommunen fick en 2:a i den finansiella profilen, vilket var samma som under 2006 och 2007.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2006–2008 från 21,34 till 21,41 kronor på grund av en skattehöjning i Mullsjö under 2007 med 80 öre.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Den mäts mot resultat 1 eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Sävsjö uppgick detta mått år 2008 till -0,5%, vilket var ungefär samma bud-

getavvikelse än under 2007, då avvikelsen var -0,4%. Under 2006 redovisades en avvikelse på -0,4%. För länets kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens kostnader till 0,1% 2006, -0,4% 2007 samt -0,0% 2008, det vill säga den genomsnittliga budgetföljsamheten i länet har varit relativt konstant under de senaste åren.

Detta gäller också Sävsjö. Poängen för budgetföljsamhet i profilen låg på en 2:a under 2006 och 2008. Under 2007 steg den tillfälligt till en 3:a.

Borgensåtagande

Sävsjö hade 2008 beviljat lägre borgensåtaganden än genomsnittet bland kommunerna i Jönköpings län. Relateras borgensåtagandena till verksamhetens kostnader, redovisade Sävsjö ett värde på 28%, genomsnittet i länet låg på 38%. Under 2006 uppgick detta mått i länet till 41%, vilket innebar att de genomsnittliga beviljade borgensåtagandena i länet minskade under perioden. Sävsjö uppvisade inte samma trend som länet, borgensåtagandena ökade i relation till verksamhetens kostnader, från 25% till 28%.

Den finansiella profilens utveckling mellan 2006 och 2008

Sävsjö försvagade mellan 2006 och 2008 poängen i den finansiella profilen för två av de fyra perspektiven. Det var kontroll och långsiktig handlingsberedskap. De två övriga, riskförhållande och kortsiktig handlingsberedskap, förblev oförändrade om 2006 och 2008 jämförs.

Kontrollperspektivet försvagades från 2,5 till 1,75 poäng. Två av fyra nyckeltal i perspektivet försvagades poängmässigt om 2006 och 2008 jämförs. Poängen för genomsnittligt resultat under de tre senaste åren försvagades från 3:a till 2:a och skattefinansieringsgraden av investeringar föll från 3:a till 1:a. Resultat före extraordinära poster och budgetföljsamhet låg på 2:or om 2006 och 2008 jämförs.

Den långsiktiga handlingsberedskapen

försvagades från 2,75 till 2,0 poäng. I

detta perspektiv förändrades två nyckeltal poängmässigt. Genomsnittligt resultat under de tre senaste åren försvagades från 3:a till 2:a och skattefinansieringsgraden av investeringar föll från 3:a till 1:a. De två övriga nyckeltalen, skattesats (2:a) och soliditet (3:a), låg på oförändrade poäng under hela perioden.

Poängen för **riskförhållande** låg på 2,5 poäng under både 2006 och 2008. Två nyckeltal förändrades dock poängmässigt mellan dessa två år. Finansiella nettotillgångar föll från 3:a till 2:a. Mot detta skall ställas att poängen för kassalikviditet förbättrades från 2:a till 3:a. De två övriga nyckeltalen, skattesats (2:a) och soliditet (3:a), låg på oförändrade poäng under hela perioden.

För det avslutande fjärde perspektivet, **kortsiktig handlingsberedskap**, låg poängen på 2,25 under både 2006 och 2008. Två nyckeltal förändrades dock poängmässigt inom detta perspektiv mellan dessa två år. Finansiella nettotillgångar föll från 3:a till 2:a, medan poängen för kassalikviditet förbättrades från 2:a till 3:a. Resultat före extraordinära poster och budgetföljsamhet låg på 2:or om 2006 och 2008 jämförs.

Avslutande kommentar

Sävsjös finansiella utveckling under den studerade treårsperioden resulterat i en något försvagad finansiell profil. Detta innebär att Sävsjö, jämfört med snittet i länet, vid utgången av 2008 hade ett något svagare utgångsläge än vid utgången av 2006.

Det kan vidare konstateras att den svenska konjunkturavmattningen påverkade kommunsektorn redan under 2008, trots att effekterna förväntades slå fullt ut mot kommunerna med något års fördröjning. Sävsjö, liksom flera andra kommuner i Jönköpings län, ligger på en sådan resultatnivå som inte ger utrymme för några kostnader. Varje kostnad kommer att innebära att kommunen inte klarar av det lagstadgade balanskravet.

Vidare kommer varje kostnadsökning medföra att kommunen får mindre möjlighet att skattefinansiera sina investeringar. Detta leder i sin tur till en ökad lånefinansiering som innebär ökade finansiella kostnader för kommunen i framtiden. Dessa finansiella kostnader tar då i anspråk en större andel av skatteintäk-

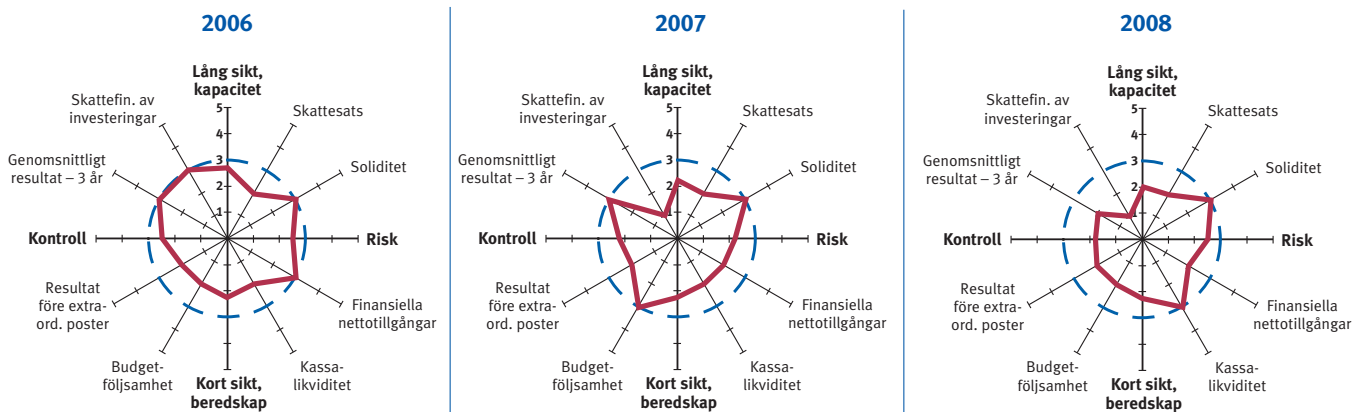
terna och det blir mindre till den löpande verksamheten. Därför är det grundläggande att den löpande balansen mellan intäkter och kostnader uppnås igen. Då kommer Sävsjö att kunna bevara den finansiella kontroll som är så viktig för att man skall kunna bedriva en god planerad kommunal service över tiden.

Finansiella nyckeltal

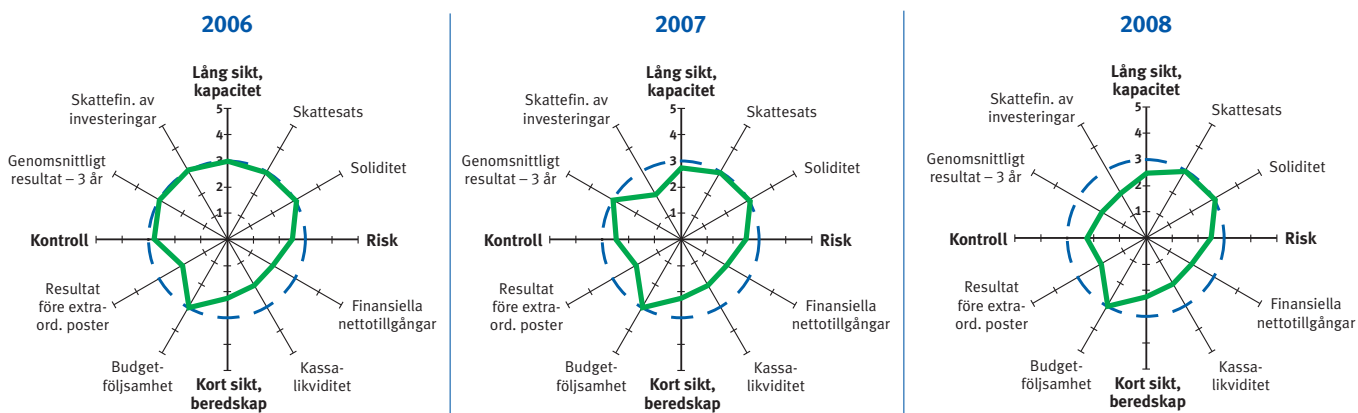
	2006		2007		2008	
	Jönköpings län	Sävsjö kommun	Jönköpings län	Sävsjö kommun	Jönköpings län	Sävsjö kommun
<i>Verksamheten /skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	92,6	91,9	93,9	94,0	94,2	94,2
<i>Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	4,8	5,7	4,7	5,0	4,5	5,1
<i>Finansnetto /skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	0,0	0,9	0,1	1,0	0,2	1,0
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	97,4	98,5	98,7	100,0	98,9	100,2
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	114	129	96	59	90	43
Nettoinvesteringar /verksamhetens nettokostnader, %	8	6	7	9	8	11
Resultat före extraordinära poster /verksamhetens kostnader, %	2,1	1,2	1,1	0,0	1,0	-0,2
Årets resultat /verksamhetens kostnader, %	2,1	1,2	1,1	0,0	1,0	-0,2
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	1,4	1,0	1,6	1,2	1,4	0,3
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	5	7	-3	-3	-1	-4
Finansiella nettotillgångar /verksamhetens kostnader, %	-18	-29	-16	-31	-16	-35
Kassalikviditet, %	65	48	62	49	56	47
Primärkommunal skattesats, kr	21,34	21,58	21,41	21,58	21,41	21,58
Borgensåtagande /verksamhetens kostnader, %	41	25	40	27	38	28
Budgetavvikelse verksamh:s nettokostn./verksamh:s kostn., %	0,1	-0,4	-0,4	-0,4	0,0	-0,5

Finansiella profiler för Sävsjö kommun . . .

. . . i förhållande till Jönköpings län

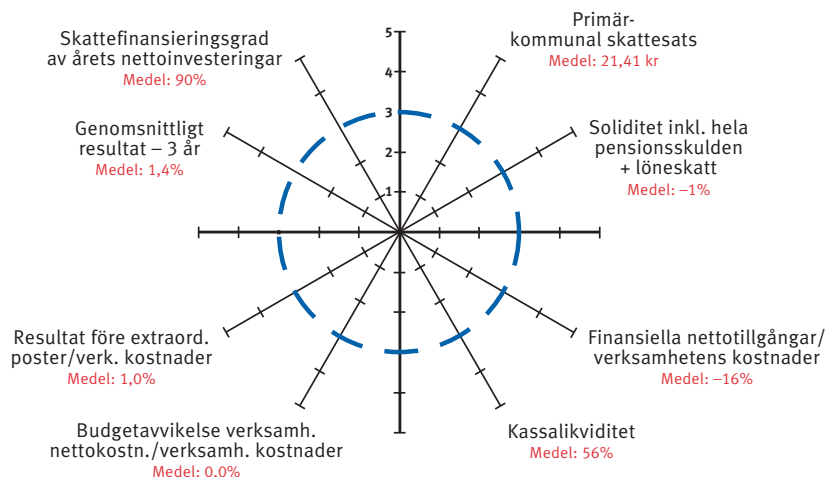
. . . i förhållande till riket

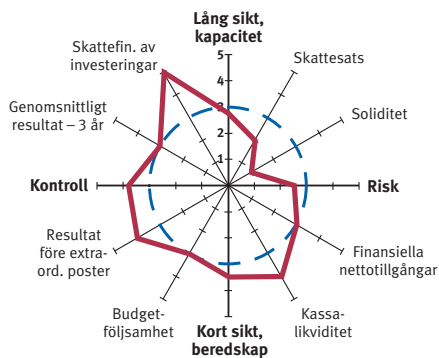
13 finansiella profiler 2008

Kommunerna i Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo

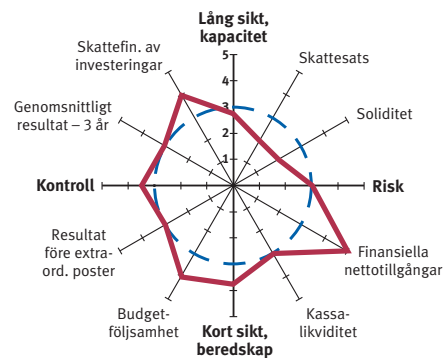
Medel- och medianvärden i profilen 2008

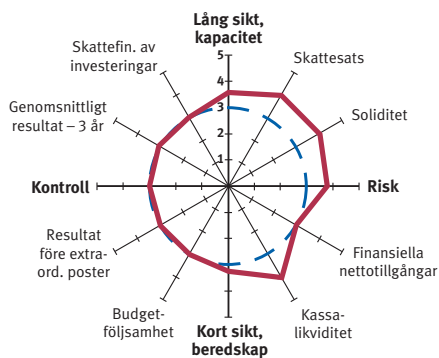
Aneby kommun

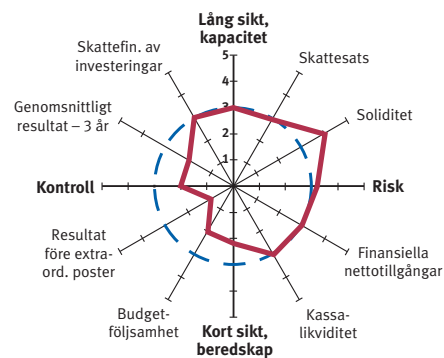
Eksjö kommun

Gislaveds kommun

Gnosjö kommun

Finansiella nyckeltal år 2008

Borgensåtagande

Mullsjö	0
Värnamo	13
Sävsjö	28
Gislaved	31
Vaggeryd	32
Gnosjö	33
Nässjö	34
Tranås	35
Vetlanda	38
Aneby	48
Habo	54
Eksjö	66
Jönköping	87
Medel	38

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader, %

Jönköping	2,6
Aneby	2,2
Värnamo	2,2
Tranås	1,7
Gislaved	1,4
Habo	0,9
Eksjö	0,8
Nässjö	0,8
Vaggeryd	0,8
Vetlanda	0,1
Mullsjö	0,0
Sävsjö	-0,2
Gnosjö	-0,9
Medel	1,0

Skattefinansieringsgrad av investeringarna, %

Aneby	192
Mullsjö	186
Nässjö	93
Eksjö	84
Vaggeryd	83
Gislaved	80
Gnosjö	79
Värnamo	73
Jönköping	69
Tranås	65
Habo	61
Vetlanda	57
Sävsjö	43
Medel	90

Skattesats, kr

Vaggeryd	20,83
Gislaved	21,08
Jönköping	21,08
Värnamo	21,08
Habo	21,16
Gnosjö	21,28
Nässjö	21,43
Vetlanda	21,50
Tranås	21,55
Sävsjö	21,58
Aneby	21,83
Eksjö	21,90
Mullsjö	21,98
Medel	21,41

Budgetföljsamhet, %

Aneby	1,3
Eksjö	0,2
Gislaved	0,5
Gnosjö	-1,4
Habo	0,1
Jönköping	2,1
Mullsjö	-2,2
Nässjö	-0,5
Sävsjö	-0,5
Tranås	0,1
Vaggeryd	-0,3
Vetlanda	-0,1
Värnamo	1,1
Medel	0,0

Kassalikviditet, %

Värnamo	125
Aneby	66
Tranås	62
Gislaved	59
Eksjö	56
Mullsjö	53
Gnosjö	52
Vetlanda	49
Sävsjö	47
Nässjö	44
Habo	43
Jönköping	40
Vaggeryd	32
Medel	56

Soliditet, %

Vaggeryd	35
Värnamo	26
Gislaved	21
Gnosjö	20
Tranås	8
Habo	-2
Jönköping	-3
Sävsjö	-4
Vetlanda	-12
Nässjö	-14
Eksjö	-22
Mullsjö	-33
Aneby	-36
Medel	-1

Resultat före extraordinära poster/ verksamhetens kostnader under de tre senaste åren, %

Jönköping	3,0
Värnamo	2,7
Tranås	2,4
Aneby	1,8
Gislaved	1,8
Vaggeryd	1,8
Habo	1,7
Eksjö	1,5
Nässjö	1,0
Vetlanda	0,5
Sävsjö	0,3
Gnosjö	0,0
Mullsjö	-0,5
Medel	1,4

Finansiella nettotillgångar, %

Eksjö	8
Vaggeryd	5
Värnamo	5
Tranås	0
Gislaved	-7
Jönköping	-17
Nässjö	-17
Vetlanda	-19
Aneby	-27
Gnosjö	-27
Habo	-30
Sävsjö	-35
Mullsjö	-41
Medel	-16

Länsvisa jämförelser 2008

I detta avsnitt görs en kortfattad finansiell analys av ett antal olika genomsnittliga nyckeltal för de län som i dagsläget arbetar med den finansiella profilen. Jämtland, Västerbotten, Västernorrland och Norrbotten har lagts samma till en grupp som benämns "Övre Norrland".

Finansiella nyckeltal 2008

	Jönköpings län	Västra-Götalands län	Örebro Län	Övre Norrland (totalt) ¹	Riket ²
Nettokostnader /skatteintäkter (inkl. finansnetto och avskrivningar), %	98,9	99,4	100,2	99,3	99,3
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	90	95	67	117	96
Nettoinvesteringar /verksamhetens nettokostnader, %	7,6	7,6	5,7	6,6	7,2
Resultat före extraordinära poster /verksamhetens nettokostnader, %	1,0	0,5	-0,1	0,6	0,7
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster under de tre senaste åren /verksamhetens kostnader, %	1,4	1,7	1,5	1,4	1,6
Soliditet inkl. samtl pensionsförpliktelser och löneskatt, %	-1	1	-26	-3	-1
Primärkommunal skattesats, kr	21,41	21,70	21,55	22,62	21,73
Kassalikviditet, %	56	71	77	98	78
Finansiella nettotillgångar /verksamhetens kostnader, %	-16	-8	-11	-7	-8
Budgetavvikelse verks. nettokostnader/verksamh:s kostnader, %	0,0	-0,3	-1,0	-0,2	-0,3

1) Medelvärde av de 44 kommunerna i de fyra länen Jämtland, Västernorrland, Västerbotten och Norrbotten

2) Genomsnittet av ca 120 granskade kommuner som använder finansiella profiler

Jönköpings län redovisade det starkaste resultat

Det län som redovisade starkast genomsnittligt resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens kostnader under 2008 var Jönköping med 1,0%. Av de övriga länen, låg Övre Norrlands länen på ett resultat på 0,6% och Västra Götaland låg på 0,5%. Precis under noll låg Örebro med -0,1%. Totalt redovisade riket ett resultat på ca 0,7%.

Svårt att jämföra skattefinansieringsgrad av investeringarna

Skattefinansieringsgrad av investeringar är inte helt lätt att jämföra mellan länen, eftersom höga och låga extremvärden hos enskilda kommuner påverkar genomsnittet. Om till exempel en kommun ett år har mycket låga investeringar och samtidigt ett bra resultat, kan kommunen nå ett värde på flera hundra procent. Detta

slår mot genomsnittet. Om bortser från detta kan dock konstateras att Övre Norrlandslänet hade högst skattefinansieringsgrad av investeringarna under 2008. I Norrland finns dock ett antal kommuner som har extremt höga värden som drar upp snittet.

Högst soliditet i Västra Götalands län

Västra Götalands län (1%) låg i topp när det gällde soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt. Jönköping låg på -1% och i Övre Norrland låg den på -3%. Klart lägst soliditet har Örebro län med -26%. I länet finns dock några kommuner med väldigt svag soliditet som drar ner snittet. Totalt i riket uppgick soliditeten till -1%.

Likviditeten varierar mellan länen

Kassalikviditeten varierade mellan länen. Starkast likviditet hade Övre Norrland

med ett genomsnitt på 98%. Därefter följde Örebro med 77%, Västra Götaland med 77% och Jönköping med 56%. Totalt gör det 78% i riket. I samtliga län skedde en försvagning av den genomsnittliga likviditeten jämfört med 2005.

Sammanfattningsvis

En översiktlig analys av de tre jämförda länen visar återigen att kommunerna i Västra Götaland i genomsnitt förefaller ha ett lite starkare finansiellt handlingsutrymme än kommunerna i Jönköping, Örebro och Övre Norrland. Dessa tre län förefaller dock vara jämbördiga finansiellt, förutom att den kortsiktiga betalningsberedskapen är något starkare i Övre Norrland och den långsiktiga handlingsberedskapen i Örebro län är något svagare.

Kommunforskning i Västsverige är en organisation som bedriver forskning inom området ekonomi och organisation i kommuner och landsting.

Verksamheten utgår ifrån ett samarbetsavtal mellan kommuner och landsting i Västsverige och Göteborgs universitet. Syftet med samarbetsavtalet är att initiera forskning inom det nämnda området och därigenom bidra till att skapa en stark forskningsmiljö.

KFi:s verksamhet idag kan delas in i områdena ekonomisk bedömning, redovisning, organisering och styrning.

**KommunForskning
i Västsverige**

Pilgatan 19A • 411 22 Göteborg
Telefon 031-786 59 00 • Fax 031-786 59 09
E-post kfi@kfi.se • www.kfi.se